

**LISTĂ DE CONTROL PENTRU
ELABORAREA LEGISLAȚIEI ȘI MANAGEMENTUL
REGLEMENTĂRILOR ÎN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST**

DOCUMENTE SIGMA: Nr.15

Traducători: Ionel Danciu
Gabriela Avram

Traducerea acestor materiale a fost posibilă cu sprijinul Inițiativei pentru Reforma Serviciului Public și Guvernelor Locale (afiliată la Open Society Institute, Budapesta, Ungaria).

The translation of these materials has been made possible with the support of Local Government and Public service Reform Initiative (affiliated with the Open Society Institute, Budapest, Hungary).

Traducerea acestui document a fost efectuată de către Centrul Universitar Alba-Iulia al Fundației Universitare AISTEDA, România, în cadrul unui proiect finanțat de către NISPAcee, Bratislava, Republica Slovacă.

The translation of this document has been performed by the Alba-Iulia branch of the AISTEDA University Foundation, Romania under a grant awarded by the NISPAcee, Bratislava, Slovak Republic.

Se aduc mulțumiri NISPAcee (Rețeaua de Instituții și Școli pentru Administrație Publică din Europa Centrală și de Est) și SIGMA/OECD pentru sprijinul acordat la organizarea proiectului în cauză.

We express our appreciation to NISPAcee (The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe) and SIGMA/OECD for organisational support to the project concerned.

Prezenta lucrare este o traducere a textelor din engleză și/sau franceză, care sunt versiunile oficiale ale acestei publicații, intitulate **Checklist on law drafting and regulatory management/Liste de critères de référence sur la rédaction des lois et la gestion réglementaire dans les pays de l'Europe centrale et orientale**, Copyright OCDE, Paris 1997.

Translation from the English and French texts, which are the official version of the publication titled Checklist on law drafting and regulatory management/Liste de critères de référence sur la rédaction des lois et la gestion réglementaire dans les pays de l'Europe centrale et orientale, Copyright OCDE, Paris 1997.

OCDE nu poate fi făcută responsabilă pentru calitatea traducerii în limba română.

OECD cannot be considered responsible for the accuracy of the translation into Romanian.

Această traducere a fost realizată de Centrul Universitar Alba Iulia al Fundației Universitare AISTEDA.

This translation has been done by the Alba Iulia University Center of the AISTEDA University Foundation.

Listă de control pentru elaborarea legislației și managementul reglementărilor în Europa Centrală și de Est, Ediția în limba română, Copyright Fundația Universitară AISTEDA, 2000

Tiraj: 500 ex.

© OCDE, 1997

Cererile pentru permisiunea de a reproduce sau traduce în întregime sau parțial acest material trebuie adresate la :
Șeful Serviciului Publicații, OCDE,
2, rue André-Pascal, 75775 Paris Cedex 16, France.

PROGRAMUL SIGMA

SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern European Countries) – în traducere sprijin pentru îmbunătățirea guvernării și managementului în țările central și est europene – este o inițiativă comună a Centrului OCDE pentru cooperare cu economiile țărilor aflate în tranziție și Programul PHARE al Uniunii Europene.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică este o organizație interguvernamentală constituită din 29 de țări democratice, cu economie de piață bine dezvoltată. Centrul canalizează consultanța și asistența organizației într-o serie largă de probleme economice către țările aflate în curs de reformă din Europa Centrală și de Est și fosta Uniune Sovietică. PHARE asigură asistență financiară țărilor partenere din Europa Centrală și de Est până la stadiul în care ele sunt pregătite să-și asume responsabilități ca membre ale Uniunii Europene.

PHARE și SIGMA se adresează aceluiași țări: Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Cehia, Estonia, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Slovenia.

Înființată în 1992, SIGMA funcționează în cadrul Serviciului de Management Public al OCDE, care oferă informații și analize făcute de experți privind managementul în sectorul public factorilor de decizie politici, și facilitează contactele și schimburile de experiență între conducătorii din sectorul public. SIGMA oferă țărilor beneficiare accesul la o rețea de specialiști cu experiență în administrația publică, informații comparative și cunoștințe tehnice legate de Serviciul de management public.

SIGMA își propune să:

- acorde asistență țărilor beneficiare, în efortul lor spre o bună guvernare, să-și îmbunătățească eficiența administrativă și să promoveze aderarea de către funcționarii publici la valorile democrației, eticii și respectului legii;
- ajute la constituirea unor capacități indigene la nivelul administrației centrale, care să facă față provocărilor internaționalizării și planurilor de integrare în Uniunea Europeană;
- sprijine inițiativele Uniunii Europene și ale altor donatori în ajutorarea țărilor beneficiare, pentru a promova reforma administrației publice și a-și aduce contribuția la coordonarea activităților de ajutorare.

În toată activitatea sa, inițiativa pune un accent deosebit pe facilitarea cooperării interguvernamentale. Această practică include asigurarea suportului logistic pentru formarea de rețele de practicieni din administrația publică din țările Europei Centrale și de Est și, respectiv, între aceste cadre și omologii lor din alte democrații.

SIGMA activează în cinci domenii tehnice: Reformă administrativă și strategii la nivel național, Managementul procesului de elaborare a politicilor, Managementul Cheltuielilor, Managementul Serviciului Public și Supravegherea Administrativă. În plus, un departament al Serviciilor de Informații diseminează materiale publicate și oferă acces on-line la materiale care vizează managementul public.

Punctele de vedere exprimate în această publicație nu reprezintă punctele de vedere oficiale ale Comisiei Europene, țărilor membre OCDE sau altor țări central și est europene care participă la program.

CUVÂNT ÎNAINTE

Țările central și est-europene trebuie să-și revizuiască și să-și adapteze cadrul legislativ la standardele Uniunii Europene, ca parte a procesului de aderare. Acest fapt face ca elaborarea unei legislații de bună calitate, “aplicabile”, să devină o preocupare majoră.

Publicând această listă de control, SIGMA intenționează să asigure mijloacele metodologice pentru evaluarea cadrului instituțional, procedurilor și tehnicilor de elaborare a legilor adoptate în țările din Europa Centrală și de Est, precum și identificarea instrumentelor potrivite care să poată fi folosite când se ia în considerare posibilitatea unor schimbări. Sunt descrise experiențele și practicile folosite în țările membre OCDE, precum și în țările central și est-europene. Lista nu se pretinde a fi o declarație a ceea ce trebuie făcut și nici o directivă referitoare la cum ar trebui tratate unele activități specifice. Mai degrabă își propune să identifice, de o manieră amănunțită, o varietate de probleme care trebuie să fie luate în seamă pentru asigurarea calității cadrului legal. Desigur, opțiunile particulare în ceea ce le privește trebuie să reflecte condițiile locale.

Această publicație se bazează pe un chestionar care a fost pregătit pentru un proiect lansat în 1997 de SIGMA privind “Elaborarea legilor și managementul reglementărilor în țările central și est europene.” Acest proiect a condus la publicarea unei lucrări separate intitulată “Elaborarea legilor și managementul reglementărilor în Europa Centrală și de Est” care va apărea, de asemenea, la SIGMA. Lista de control, redactată la cererea SIGMA de către Prof. Keith Patchet de la Universitatea Britaniei din Cardiff, conține întrebări privitoare la elaborarea politicii, structura organizatorică, personal, elaborarea efectivă și evaluarea impactului. Pentru a asigura un instrument practic metodologic, structura listei complete încearcă să reflecte, pe cât posibil în ordine cronologică, elaborarea instrumentelor legale.

Lista de control își propune să fie de ajutor atât celor responsabili de revizuirea și organizarea procesului, cât și personalului elaborator, pentru a le îmbunătăți percepția asupra diferitelor aspecte ale elaborării unei bune legislații. Deși grupul țintă include funcționari publici din Europa Centrală și de Est, nu se limitează la această regiune, deoarece elaborarea de legi și managementul reglementărilor sunt sub observație în majoritatea democrațiilor pe glob. Mai mult decât atât, lista de control poate fi un instrument folositor pentru comunitatea țărilor donatoare.

Pentru mai multe detalii, incluzând activitățile SIGMA în acest domeniu, vă rugăm să-i contactați pe dl. Anke Freibert sau pe dl. Michael Ben-Gera la adresa de mai jos.

Un glosar de termeni folosit în lista de control este redat în anexa 1.

SIGMA – OECD
2, rue, André – Pascal
75775 Paris Cedex 16, Franța
Tel (33.1) 45.24.79.00 sau 45.24.13.94
Fax (33.1) 45.24.13.00
e-mail: sigma.contact@oecd.org
[http: //www.oecd.org/puma/sigmaweb](http://www.oecd.org/puma/sigmaweb)

REZUMAT

Dezvoltarea unui cadru legal care să satisfacă standardele UE, constituie o preocupare majoră în țările central și est-europene, nu doar pentru a susține dezvoltarea economică, ci și pentru a asigura bunăstarea cetățenilor țării. Pentru a realiza acest imperativ, este important să fie creată o structură instituțională solidă, să existe cadre calificate în elaborarea de legi, să se instituie proceduri eficiente de coordonare și consultare și să se asigure evaluarea impactului posibil al noilor instrumente legale, înainte de adoptare.

SIGMA a primit solicitări de asistență din partea mai multor țări beneficiare, în această chestiune foarte delicată a instaurării unor structuri eficiente și eficace și unor proceduri de elaborare de legi. Pe lângă organizarea mai multor ateliere pentru discutarea acestor probleme cruciale privind elaborarea legilor, a fost întocmită această listă de control pentru a pune la dispoziția țărilor mijloace suplimentare de autoevaluare.

Această listă de control oferă un mijloc de evaluare a structurilor, procedurilor și tehnicilor de pregătire, de elaborare a legislației, precum și de identificare a metodologiilor care pot fi utile când se întrevăd schimbări. Elaborarea legilor cuprinde două etape: elaborarea politicii și pregătirea textului legislativ care să pună în practică politica adoptată. Lista de control se referă la a doua etapă.

Lista de control descrie experiența acumulată în țările membre OCDE și în țările central și est-europene. În mod special, se ia în considerare activitatea desfășurată de Grupul de Reformă și Management Metodologic al Serviciului de Management Public al OCDE (PUMA) și preocupările programului PHARE al Uniunii Europene în conformitate cu contextul apropierei legislative privind aderarea la Uniunea Europeană.

Lista de control este elaborată pentru a asigura un instrument practic pentru toți cei responsabili de organizarea sau revizuirea procesului de elaborare. De aceea, aceasta acoperă nu numai problemele privind reglementarea, ci și problemele organizatorice sau de personal.

Organizarea procesului de elaborare, incluzând încadrarea unui personal adecvat, este fundamentul esențial pentru elaborarea unor instrumente legale de calitate. În plus, s-a dovedit a fi importantă efectuarea unei serii variate de verificări, atât în timpul procesului de elaborare a politicii, cât și al celui de elaborare a legii.

Lista de control acoperă, în capitole distincte, următoarele aspecte:

- verificarea politicilor;
- organizarea elaborării legii;
- elaborarea legislației primare (adoptată de Parlament);
- elaborarea legislației secundare (norme, instrucțiuni, ordine);
- verificări specifice ale proiectelor de legi;
- publicarea legislației.

Problemele ridicate în ce privește organizarea elaborării legilor sunt legate de cadrul metodologic, personalul de redactare, instrumentele de verificare a proiectelor, folosirea tehnicii de calcul și de procedurile de consultare. Următoarele două capitole se referă la elaborarea legislației primare și secundare și sugerează idei referitoare la proceduri, atribuirea sarcinilor, durata și rolul Parlamentului în pregătirea ambelor tipuri de legi.

Pentru a se asigura că procesul de elaborare are drept rezultat legi clare, consistente și aplicabile, într-un alt capitol este redat un număr de verificări specifice cum ar fi: respectarea de către noile legi și amendamente a constituției, a legilor existente și sistemului juridic, precum și a obligațiilor internaționale.

Verificările se referă și la apropierea de legislația UE, implementare, formă juridică, claritate, comprehensibilitate și aplicabilitate.

Elaborarea unei propuneri de politică în timpul procesului de redactare poate duce la realizarea unui cadru legislativ care acoperă o paletă mai largă de subiecte sau asigură acorduri mai complexe decât se prevăzuseră inițial. În astfel de cazuri se procedează la o a doua verificare a politicii o dată ce proiectul este pregătit.

Verificările privind sursele și publicarea legilor se aplică unor subiecte cum ar fi: locul unde poate fi găsit textul legii (ex. buletin oficial, bază de date), cerințe pentru publicare, autoritățile răspunzătoare, accesul părților interesate și întocmirea bugetului.

CUPRINS

PROGRAMUL SIGMA	1
CUVÂNT ÎNAINTE.....	2
REZUMAT	3
INTRODUCERE	6
CONTEXTUL POLITICII	7
A. VERIFICĂRI ALE POLITICILOR	8
A1. Procedee și instrumente de verificare	8
A2. Abordarea reglementării	9
A3. Cerințe administrative	9
A4. Verificări referitoare la impact	10
Costuri și impactul economic	10
Eficiența	10
Posibilitatea de punere în practică.....	11
Implementare	11
B. ORGANIZAREA REDACTĂRII UNUI PROIECT DE LEGE	12
B1. Cadrul legal	12
B2. Personalul de redactare	12
B3. Instrumente de verificare a proiectelor de legi.....	13
B4. Folosirea tehnologiei informaționale.....	13
B5. Proceduri de consultare	14
C. ELABORAREA LEGILOR	15
C1. Programul și calendarul legislativ	15
C2. Procesul de redactare	16
C3. Discutarea de către Parlament a legilor	17
C4. Formalități	18
D. ELABORAREA INSTRUMENTELOR NORMATIVE.....	18
D1. Delegarea de autoritate pentru elaborarea de normative	18
D2. Elaborarea de reglementări normative	19
D3. Proceduri după elaborarea instrumentelor normative.....	20
D4. Acțiunea parlamentară.....	20
E. VERIFICĂRI SPECIFICE ALE PROIECTELOR LEGISLATIVE	21
E1. Respectarea prevederilor constituționale.....	21
E2. Respectarea legilor și sistemului juridic existent.....	21
E3. Alinierea la legislația Uniunii Europene	22
E4. Respectarea altor obligații internaționale	22
E5. Verificări ale implementării	23
E6. Verificări referitoare la formă, claritate și comprehensibilitate	23
E7. Verificări ale practicilor post redactare	24
F. PUBLICAREA LEGISLAȚIEI	25
F1. Surse legislative	25
F2. Publicarea legislației	26
ANEXA 1 – Glosar de termeni	27
ANEXA 2 – Lista de control de referință a OCDE pentru luarea deciziei	28

INTRODUCERE

În principiu, elaborarea legilor comportă două etape: elaborarea politicii și pregătirea textului legii pentru a pune în operă politica adoptată. În prima etapă sunt necesare decizii cheie privind următoarele probleme:

- care dintre opțiunile de politici posibile este de preferat;
- dacă opțiunea trebuie pusă în practică prin legislație mai degrabă decât prin mijloace nelegislative;
- care autorități trebuie să transpună în practică legea; și
- care este abordarea fundamentală care trebuie adoptată prin legislație și ce mecanisme juridice și legislative trebuie puse în funcțiune pentru a pune în practică această abordare și a o face funcțională.

Deciziile referitoare la acest gen de probleme trebuie luate înainte de a începe lucrul efectiv la textul de lege. Luarea acestor decizii este în mod clar sarcina celor care elaborează politica, experți în domenii specifice, inclusiv a celor cu experiență de specialitate în domeniul juridic.

În a doua etapă, aceste decizii politice cheie trebuie transpuse în text de lege, deși se cer în continuare informații detaliate de la experți legate de politică și informații juridice pe probleme de substanță. Sunt necesare calificări diferite și experiență în domeniul juridic pentru a transpune politica și cerințele administrative în reguli juridice aplicabile, eficiente și clare. Redactorii cu experiență au abilități în folosirea conceptelor juridice și a terminologiei potrivite în contexte legislative și în concretizarea convențiilor de elaborare prevalente în ceea ce privește structura legislației, forma și stilul.

În unele sisteme, cele două etape pot fi considerate formal, separate, dar în majoritatea țărilor central și est europene este posibil să fie tratate de aceiași oficiali guvernamentali sau grup de lucru.

Deși această listă de control este dedicată în principal, celei de-a doua din cele trei etape, prima secțiune enumeră tipurile de verificări care sunt importante în elaborarea politicii. În multe țări se solicită redactorilor de legi să întocmească documentație explicativă în sprijinul legilor pe care le-au redactat ("justificări"), în care să fie incluse informații cu privire la politica pe care se bazează.

FUNDAMENTELE POLITICE

Țările membre OCDE au ajuns la următoarea concluzie: calitatea legislației lor poate fi în mod considerabil îmbunătățită dacă anumite aspecte sunt tratate corespunzător. La 9 martie 1995, Consiliul OCDE a recomandat ca întotdeauna când e vorba de acțiuni legislative, să fie puse următoarele întrebări:

1. Problema este corect definită?
2. Acțiunea guvernamentală este justificată?
3. Reglementarea este cea mai bună formă de acțiune guvernamentală?
4. Există o bază legală pentru reglementare?
5. Care este nivelul (sau nivelele) adecvat de guvernare pentru această acțiune?
6. Beneficiile reglementării justifică costurile?
7. Diseminarea efectelor în societate este transparentă?
8. Reglementarea este clară, consistentă, inteligibilă și accesibilă utilizatorilor?
9. Au avut toate părțile interesate posibilitatea să-și exprime punctele de vedere?
10. Cum se va realiza respectarea (prevederilor)?

Recomandările in extenso sunt redată în Anexa 2.

Este evident că majoritatea sunt probleme cheie ale politicii, care trebuie clarificate corespunzător înainte de a trece la pregătirea oricărui text de lege (ex. 1- 6, 10) și trebuie puse în discuție cu privire la fiecare din opțiunile politice posibile pentru a determina care dintre ele va fi preferată. Pe de altă parte, întrebarea 8 poate fi luată în discuție doar când se întocmește proiectul de lege. În unele cazuri, chestiunea poate fi pusă în oricare dintre etape (e.q. 7 și 9). Mai mult, o problemă, deși luată în considerare în stadiul de elaborare a politicii, poate uneori să fie pusă din nou în stadiul de redactare, pe măsură ce se elaborează textul detaliat.

Răspunsurile la toate aceste întrebări, indiferent cum și când sunt obținute, sunt importante pentru munca redactorului de legi. Într-adevăr, dacă ele nu sunt oferite în cursul elaborării politicii, cei care redactează legea trebuie să le ceară sau să încerce să și le dea ei înșiși pe parcursul redactării.

A. VERIFICĂRI ALE POLITICILOR

Țările membre OCDE folosesc următoarele verificări drept parte a unei aprecieri ex ante a proiectelor legislative cu scopul de a îmbunătăți credibilitatea, eficacitatea și eficiența costurilor implicate de lege. Când se dovedesc relevante, ele trebuie să fie aplicate de fiecare organ responsabil de inițierea legislației, atât cea primară cât și, deși de obicei într-o mai mică măsură, cea secundară. Ele trebuie să fie înglobate în cadrul procesului standard de elaborare folosit în cadrul Guvernului și, de asemenea, de către Parlament referitor la legislația și modificările la legislație inițiate acolo.

Aceste întrebări nu se concentrează exclusiv asupra mijloacelor prin care pot fi realizate cel mai bine verificările individuale (de exemplu, de către un organism central specializat acționând pentru toate ministerele, sau prin unități specializate din cadrul fiecărui minister), sau asupra necesității de a fi rezolvate în perioada unui singur exercițiu. Aceasta depinde în mod necesar de disponibilitatea și de organizarea locală a resurselor de specialitate.

A1. Proceduri și instrumente de verificare

- A1.1 Reglementările identifică ele, cu adevărat, persoanele sau organismele responsabile de ducerea la îndeplinire a verificărilor, în special când acestea urmează să fie realizate centralizat sau de anumite ministere și când activitatea poate fi subcontractată, de exemplu cu agenții externe sau consultanți?
- A1.2 S-a luat în considerare varianta înființării unui organism unic guvernamental care să aibă competența specială necesară?
- A1.3 Reglementările dau indicații referitoare la stadiul procesului de elaborare a proiectelor de legi în care trebuie făcute aceste verificări (ex. când se iau în discuție opțiunile de politică sau când o anumită opțiune a fost selectată, sau când proiectul legii a fost terminat, sau în mai mult de una din aceste etape)?
- A1.4 Prescriu ele procedurile de urmat, în mod special în acele cazuri în care apar probleme legate de propunerile din proiect?
- A1.5 Stipulează reglementările că justificările transmise o dată cu proiectele de legi Consiliului de Miniștri și Parlamentului trebuie să includă o notificare formală că aceste verificări au fost realizate și, mai ales, informații cu privire la costurile proiectate, impactul financiar și implicații asupra bugetului?
- A1.6 Au fost instituite aranjamente formale pentru a se asigura realizarea unor verificări similare și pentru proiectele de legi și amendamente inițiate de Parlament?
- A1.7 Sunt în uz sau în curs de elaborare instrumente formale pentru a ajuta la evaluarea *ex-ante* a propunerilor de politici pentru legislație? (de exemplu modele computerizate, simulări, liste de control etc.)
- A1.8 S-au dat responsabilități uneia sau unor instituții guvernamentale să cerceteze experiența altor țări în utilizarea evaluărilor *ex-ante*, cu scopul de a dezvolta instrumente potrivite pentru uz local și de a se asigura că existența lor este adusă la cunoștința acelor care le-ar putea folosi?
- A1.9 Asigură guvernul posibilități de instruire, în țară sau în străinătate, în privința folosirii evaluării formale *ex-ante*?

A2. Abordarea reglementării

- A2.1 Există proceduri în vigoare capabile să asigure că problema de rezolvat poate fi în mod precis și corect identificată, natura și profunzimea ei pe deplin cercetate, și cauza complet înțeleasă de cei care elaborează politica, iar obiectivele politicii pot fi stabilite cu fermitate?
- A2.2 Reprezintă realizarea unei analize inițiale și verificarea opțiunilor politice alternative o practică standard pentru ministere în vederea determinării modului cum se asigură îndeplinirea obiectivelor politicii?
- A2.3 Există o procedură standard pentru o verificare individuală ce trebuie făcută pentru a determina dacă mai este necesară o nouă lege, din motivul că problema:
- a) este sau poate fi abordată prin legile existente, sau
 - b) poate fi abordată cu sau fără acțiune legislativă (de exemplu, prin soluții administrative, cum ar fi contracte sau negocieri și acord cu părțile afectate)?
- A2.4 Sunt propunerile de politici și opțiunile politice pentru noi legi verificate individual, în timpul stadiilor de elaborare a politicilor, astfel încât să respecte prevederile Constituției?
- A2.5 Propunerile de politici și opțiunile politice pentru noi legi sunt verificate individual, în timpul stadiilor de elaborare a politicilor, astfel încât să respecte legislația existentă și structurile legale?

A3. Cerințe administrative

- A3.1 Reprezintă stabilirea nivelului guvernamental celui mai adecvat de implementare a noului sistem, referitor la fiecare nou proiect legislativ, o practică standard?
- A3.2 Realizarea unei verificări referitoare la fiecare nou proiect legislativ, pentru a se stabili :
- a) că structurile organizaționale și procedurile administrative necesare pentru a face noul sistem deplin funcțional există și vor fi adecvate scopului, sau
 - b) dacă nu există, sau sunt considerate inadecvate, că cerințele suplimentare necesare pot fi îndeplinite la nivelul corespunzător pentru o implementare eficientă,
- reprezintă o practică standard?
- A3.3 Este realizarea unei verificări referitoare la fiecare nou proces legislativ pentru a se stabili:
- a) că deja există resurse adecvate, în special resurse umane, pentru a face o noua schemă deplin funcțională, sau
 - b) dacă nu există, care sunt resursele care vor trebui furnizate,
- o practică standard?
- A3.4 În cursul acestei verificări, se acordă atenție specială problemei dacă, și în ce moduri, administrația asistată de calculator ar putea fi utilizată în procesul de implementare?
- A3.5 Dacă răspunsul este pozitiv, verificarea impactului utilizării sistemelor de calcul asupra implementării (de exemplu, prin creșteri sau economii de costuri sau întâzieri posibile ale începerii schemei până când sistemele de calcul și instruirea corespunzătoare au fost realizate) a devenit o practică uzuală?

A4. Verificări privind impactul

Impactul asupra costurilor și impactul economic

- A4.1 Au fost realizate reglementări care să ghideze utilizarea verificării costurilor legate de noile proiecte legislative ?
- A4.2 Stipulează reglementările tipurile de proiecte legislative pentru care este adecvată o evaluare a costurilor și indică în detaliu cazurile când trebuie folosită?
- A4.3 Au fost instituite proceduri formale pentru evaluarea impactului noilor proiecte legislative asupra bugetului guvernului, atât în ce privește capitalul și costurile ocazionate, cât și, în mod particular, costurile de personal și organizatorice?
- A4.4 Au fost instituite proceduri formale pentru evaluarea impactului noilor proiecte legislative asupra bugetelor altor autorități guvernamentale (cum ar fi autorități guvernamentale locale sau provinciale)?
- A4.5 Reglementările prevăd includerea în evaluarea costurilor a unor evaluări ale:
- a) impactului financiar asupra organismelor din sectorul privat ce vor fi afectați de noile proiecte legislative, mai ales prin costuri administrative și cheltuieli de capital mai mari și
 - b) impactul financiar indirect al noii legislații asupra sectorului privat, de exemplu asupra strategiilor de investiții și a unor posibile reduceri a impozitelor datorate ?
- A4.6 Reglementările:
- a) impun includerea în evaluarea costurilor a unei evaluări a impactului proiectului propus privind costuri sociale crescute în întreaga societate;
 - b) dau îndrumări referitoare la criteriile ce trebuie aplicate pentru a determina dacă asemenea creșteri vor fi acceptabile, sau, de exemplu, mai degrabă ar putea conduce la schimbări nedorite în comportamentul publicului; și
 - c) impun să se facă o evaluare a consecințelor probabile pe termen scurt, mediu și lung a noii legislații asupra ocupării forței de muncă?
- A4.7 Au fost instituite proceduri care să dea posibilitatea guvernului să afle printr-o evaluare *ex-post* dacă costurile proiectate au fost realiste?

Eficiența

- A4.8 Reglementările impun realizarea de verificări, în mod special, pentru a aprecia dacă un proiect de lege propus își va atinge obiectivele?
- A4.9 În special, este această verificare destinată să controleze:
- a) dacă proiectul își va realiza obiectivele cu costuri minime, și
 - b) dacă proiectul poate să conducă la efecte contraproductive sau consecințe neintenționate sau nepotrivite?

A4.10 Include verificarea și redactarea unei declarații asupra beneficiilor așteptate ale noii legi (inclusiv date cantitative relevante), indicând în detaliu lipsurile legii existente și modul cum noul sistem va ajuta la îmbunătățirea situației?

Aplicabilitatea

A4.11 Este prevăzută realizarea de verificări pentru a aprecia dacă o propunere de proiect de lege într-adevăr:

- a) va asigura beneficiile așteptate pentru aceia cărora le sunt destinate, și
- b) va satisface nevoile funcționale ale administrației care trebuie să o aplice?

A4.12 Include această verificare o examinare a posibilității ca proiectul de lege să conducă administrația publică la crearea unei birocrații non-necesare sau excesive sau la aplicarea unor proceduri administrative inutile de complexe ?

A4.13 Include această verificare o examinare a posibilității ca proiectul de lege să supraîncarce sectorul privat prin proceduri inutile și nejustificate de complexe (de exemplu obținerea autorizațiilor oficiale) sau adaptări foarte elaborate pentru conformare?

A4.14 Include această verificare o apreciere a posibilității ca noul proiect să impună cerințe asupra administrației publice sau sectorului privat care nu vor fi economice, adică, în termeni economici, cerințe care ar fi disproporționate față de beneficiile pe care le vor genera?

A4.15 Include această verificare o evaluare a impactului posibil al proiectului, atât asupra celor vizați în mod direct, cât și indirect asupra terților, din punct de vedere al cheltuielilor suplimentare, sau restricțiilor, sau pierderilor de beneficii sau de oportunități personale sau economice?

A4.16 Include această verificare o examinare a posibilității ca proiectul să conducă la posibilitatea unor practici de corupție în administrarea sa (de exemplu plăți nelegale către oficiali pentru a obține licențe)?

A4.17 Include această verificare o evaluare a probabilității de acceptare publică a proiectului o dată devenit operațional și a posibilului răspuns sau reacții prin schimbări comportamentale (atât intenționate, cât și neintenționate)?

Implementarea

A4.18 Trebuie acordată atenție deosebită metodelor prin care se asigură respectarea legilor și stabilirii:

- a) prevederilor legale necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a proiectului de lege, și
- b) resurselor umane, instituționale și financiare care vor fi necesare pentru a da viață metodei alese de punere în aplicare?

A4.19 Va fi necesară o verificare specială pentru a evalua dacă metodele propuse pentru a asigura respectarea, pentru a pune în aplicare proiectul de lege și pentru rezolvarea disputelor, vor fi eficiente, juste, consecvente și transparente în aplicarea lor?

A4.20 Va fi necesară o verificare specială pentru a demonstra că metodele propuse de respectare, punere în aplicare și rezolvare a disputelor sunt capabile să determine încrederea și cooperarea celor afectați și sunt pe măsura capacității lor de conformare ?

B. ORGANIZAREA REDACTĂRII UNEI LEGI

B1. Cadrul de reglementare

- B1.1 Există reglementări care să stipuleze procedurile și cerințele de urmat pentru redactarea unui proiect de lege? Au fost ele revizuite de la începutul tranziției?
- B1.2 Sunt aceste reglementări grupate laolaltă într-un singur instrument legislativ (adică legislație, directive sau culegere) care să fie folosit de toți cei care redactează proiecte de legi?
- B1.3 Prescriu aceste reglementări proceduri standard care trebuie folosite în procesul de redactare și cerințe standard legate de formă, format, stil de redactare și funcționarea legilor?
- B1.4 Există vreun organism guvernamental (de exemplu un minister) responsabil de formularea și aducerea la zi a acestor proceduri și cerințe, precum și de asigurarea folosirii unor standarde comune elaborate de către cei care redactează legi în fiecare minister?
- B1.5 Sunt folosite sau în curs de elaborare pentru aceste scopuri liste de control de reglementare?
- B1.6 Există vreun organism parlamentar sau judiciar însărcinat, în mod special, pentru a verifica dacă standardele sunt consecvent respectate în redactarea legilor?
- B1.7 Există un organism guvernamental unic (de exemplu un ministru plin) însărcinat în mod special cu supravegherea cadrului regulamentar și/sau cu coordonarea programului activităților de redactare a proiectelor de legi asumat de ministere?

B2. Personalul de redactare

- B2.1 Este redactarea legii recunoscută ca o competență juridică de expert de care oricare minister are nevoie din când în când, și care solicită calități de specialist cel mai bine dobândite prin instruire sistematică și experiență practică?
- B2.2 Fiecare organism guvernamental răspunzător de pregătirea legislației (de exemplu minister) posedă sau are acces la un număr suficient de redactori de legi cu experiență pentru a-i satisface nevoile?
- B2.3 Posedă sau are acces parlamentul la un număr suficient de redactori de legi cu experiență pentru a-i satisface nevoile de redactare a proiectelor de legi, sau pe acelea ale comisiilor sau membrilor săi, în ce privește inițierea proiectelor de lege sau în pregătirea amendamentelor la legile propuse de guvern?
- B2.4 Asigurarea resurselor pentru elaborarea legilor s-ar face cu mai multă ușurință, dacă bugetele ministerelor ar prevedea fonduri speciale pentru angajarea de specialiști pentru redactarea de legi?
- B2.5 Sunt luate măsuri pentru a asigura ca persoanele angajate în redactarea legilor să aibă nivelul de experiență și instruire corespunzător pentru a-și asuma acele sarcini specifice încredințate lor?

- B2.6 Ar fi vreun avantaj dacă în termenii și condițiile serviciului guvernamental, s-ar face o recunoaștere distinctă a cunoștințelor de specialitate și experienței necesare pentru elaborarea de legi? În particular, există posibilitatea ca cei care lucrează la redactarea proiectelor de legi să fie promovați sau alte stimulente *în această direcție*?
- B2.7 Competența în proiectarea de legi a oficialilor angajați în această activitate, este evaluată formal și periodic (de exemplu prin aprecierea rezultatelor)?
- B2.8. Primesc toți cei care ar putea să-și asume redactarea unor proiecte de legi, o instruire de bază în cunoștințele de specialitate necesare acestei activități?
- B2.9 Există posibilitatea de instruire pentru a permite celor care se ocupă cu redactarea proiectelor de legi să-și actualizeze cunoștințele din când în când?
- B2.10 Există aranjamente care să asigure celor fără experiență în redactarea de proiecte de legi sau cu experiență limitată, să lucreze împreună cu, sau sub supravegherea funcționarilor cu mai multă experiență în redactarea proiectelor de legi?
- B2.11 Există o politică uniformă care să prevadă când pot fi angajați consultanți sau alți experți din afara serviciului guvernamental pentru redactarea legilor? Sunt periodic evaluate costurile și beneficiile utilizării unor astfel de persoane în locul celor din minister?
- B2.12 S-au luat măsuri pentru a se asigura că asemenea consultanți sau experți sunt competenți în redactarea proiectelor de legi și cunoscători ai cerințelor și standardelor pentru pregătirea legislației?
- B2.13 Calitatea muncii participanților la redactarea de legi (din minister sau externi) este monitorizată de o persoană oficială cu rang înalt din cadrul ministerului? În particular, este verificat în mod special fiecare proiect pentru a se descoperi eventuale greșeli înainte ca ministerul să le considere ca terminate?
- B2.14 Specialiștii ministerului în redactarea de legi sunt puși la dispoziția comisiilor parlamentare sau similare pentru a da explicații sau a clarifica proiectele de legi de care s-au ocupat? Este această disponibilitate îndeajuns de cunoscută acestor organisme?

B3. *Instrumente de verificare a proiectelor de legi*

- B3.1 Există instrumente formale, în folosință sau în curs de elaborare, pentru a ajuta la evaluarea proiectelor de legi (de exemplu liste de verificare legate de conținutul subiectului sau standarde de calitate)?
- B3.2 Există vreun organism guvernamental responsabil de cercetarea experienței altor țări, în utilizarea sistematică a verificărilor proiectelor de legi, și de elaborarea unor instrumente potrivite pentru uz local?
- B3.3 În particular, se folosesc sau se studiază posibilitatea folosirii modelării, algoritmilor, diagramelor sau analizelor drumului critic în pregătirea legilor?
- B3.4 Există linii directoare explicite pentru folosirea legislației din alte țări, fie ca model pentru cei care elaborează politicile sau ca precedente legislative pentru cei care redactează proiecte de legi?

B4. *Folosirea tehnologiei de calcul*

- B4.1 Există o politică guvernamentală care să prevadă folosirea la maximum a tehnologiei calculatoarelor în procesul de elaborare a legilor?

- B4.2 Fiecare din cei care participă la redactarea legilor este dotat cu un calculator personal pentru folosința sa exclusivă, astfel ca proiectul să poată fi redactat direct pe calculator?
- B4.3 Toți redactorii folosesc același program pentru procesarea de texte? Este acesta o aplicație standard sau se iau măsuri pentru elaborarea uneia specifice care să fie utilizată la redactarea proiectelor de legi?
- B4.4 Există sau este în curs de constituire o bază de date juridice computerizată, oficială, la care participanții la redactarea de legi să poată avea acces prin conectare, în scopul căutării legilor afectate de schimbări sau precedentelor?
- B4.5 În absența unei baze de date oficiale, redactorii au acces prin conectare la o bază de date a legislației din domeniul de responsabilitate a ministerului lor?
- B4.6 Tipografia guvernului folosește echipamente moderne, computerizate pentru publicare?
- B4.7 Din punct de vedere tehnic, este posibil ca redactorii proiectului să furnizeze tipografiei guvernului textul redactat al legii într-un format (de ex. pe dischetă sau prin rețea) care să permită tipărirea legii fără altă tehnoredactare?

B5. Proceduri de consultare

- B5.1 Au fost create reglementări care să prevadă:
- a) procedurile standard de desfășurare a consultărilor cu persoanele afectate, informațiile care să fie transmise acelor persoane, modul, și perioada de timp în care răspunsurile trebuie date și luate în considerare;
 - b) cum devin aceste consultări eficace, corecte și transparente; și
 - c) cum trebuie monitorizată respectarea procedurilor de consultare, și în cazul în care ele sunt obligatorii, cum sunt puse în aplicare?
- B5.2 S-au făcut aranjamente organizatorice pentru a crea posibilitatea publicului larg să comenteze asupra propunerilor legislative sau proiectelor de lege de către populație, menționând în mod special modul cum trebuie atrasă atenția publicului asupra propunerilor legislative și cum trebuie urmărite, date și examinate răspunsurile?
- B5.3 Se folosesc grupuri de consultare, temporare sau permanente, pentru a sprijini elaborarea noilor legi pe anumite subiecte?
- B5.4 S-au făcut aranjamente precise pentru a face posibilă realizarea procedurilor de consultare cu privire la legislația inițiată de Parlament?
- B5.5 Regulamentele menționează că notele explicative înaintate Consiliului de Miniștri și Parlamentului trebuie să includă o declarație referitoare la organismele care au fost consultate în timpul procesului de redactare a proiectului de lege?

C. ELABORAREA PROIECTELOR DE LEGE

C1. *Programul și calendarul legislativ*

- C1.1 A convenit guvernul (de exemplu prin Consiliul de Miniștri) un program oficial al proiectelor de lege care trebuie pregătite pentru a fi discutate în Parlament în sesiunile care urmează?
- C1.2 Are guvernul o procedură precisă (de exemplu discutarea într-un comitet al consiliului de miniștri) pentru a decide căreia dintre propunerile concurente ale ministerelor trebuie să i se dea prioritate în următorul program legislativ?
- C1.3 A negociat guvernul un calendar anual pentru determinarea priorităților legislative și pentru a cădea de acord asupra programului legislativ următor?
- C1.4 Stabilește programul legislativ prioritățile legislative ale guvernului pentru sesiunile parlamentare următoare, de la care nu se va abate decât în caz de urgență?
- C1.5 Acoperă acest program o perioadă destul de lungă (cum ar fi cel puțin un an) pentru a da posibilitate ministerelor implicate să planifice eficient elaborarea proiectelor lor de lege?
- C1.6 Guvernul aprobă sau confirmă în colectiv (cum ar fi în cadrul Consiliului de Miniștri), obiectivele programatice ale fiecărui nou proiect legislativ înainte de a da permisiunea de începere a procesului de redactare?
- C1.7 Este elaborat un calendar general pentru pregătirea proiectelor de legi de către guvern în programul legislativ? Este implementarea sa coordonată centralizat și respectarea monitorizată centralizat?
- C1.8 Fiecare proiect de lege care a fost elaborat într-un minister este aprobat oficial de ministrul de resort la terminarea redactării proiectului?
- C1.9 Fiecare proiect de lege inițiat de guvern trebuie să fie înaintat guvernului și aprobat colectiv de acesta (de exemplu în Consiliul de Miniștri) la terminare înainte de a putea fi introdus în Parlament?
- C1.10 Se face o comparație oficială (de exemplu într-un comitet al Consiliului de Miniștri) între obiectivele politice, așa cum au fost inițial aprobate și forma finală a proiectului de lege, pentru a determina dacă ambele concordă, înainte ca proiectul să fie aprobat de guvern?
- C1.11 Fiecare proiect de lege este înaintat Consiliului de Miniștri însoțit de un material explicativ detaliat (adică o justificare), descriind obiectivele legislative și mecanismele folosite și indicând verificările care au fost făcute (vezi punctele A și E ale listei de control) și rezultatele lor?
- C1.12 Programul introducerii în Parlament a unui proiect de lege al guvernului, este decis în colectiv de către guvern (adică în Consiliul de Miniștri)?
- C1.13 Guvernul avertizează suficient Parlamentul despre introducerea anumitor proiecte de legi spre discutare, pentru a da posibilitatea Parlamentului să-și programeze eficient activitățile legislative?
- C1.14 Persoanele răspunzătoare din partea guvernului de introducerea proiectului de lege în parlament, și de prezentarea și apărarea sa acolo, sunt în posesia unui rezumat complet asupra obiectivelor și conținutului proiectului legislativ?

C1.15 Există aranjamente corespunzătoare care să dea posibilitate specialiștilor implicați în redactarea unui proiect de lege inițiat de guvern, să prezinte informările necesare privind considerentele aflate la baza proiectului, înainte și pe durata discutării legii în Parlament?

C2. *Procesul de redactare*

C2.1 Există reguli clar definite în cadrul ministerelor pentru selectarea și desemnarea persoanelor care vor fi responsabile de elaborarea proiectelor de legi ale ministerelor?

C2.2 În pregătirea unui proiect de lege inițiat de guvern, cu o arie de cuprindere sau o complexitate mare, există practica de a implica persoane oficiale cu competențe deosebite în problema vizată, ca și persoane oficiale specializate în redactarea legilor (de exemplu prin formarea “unei echipe a proiectului de lege”, sau grup de lucru în cadrul ministerului, sau printr-un alt mijloc)?

C2.3 Există linii directoare clare (inclusiv directive referitoare la cheltuielile permise) care să indice când poate fiecare minister să implice persoane din afara ministerului și în special din afara guvernului, în redactarea unui proiect de lege inițiat de guvern?

C2.4 S-a stabilit de către minister un calendar pentru elaborarea fiecărui proiect de lege? S-a dat, în mod particular, atenție timpului necesar pentru pregătirea, discutarea și consultarea asupra numărului probabil de proiecte de lege necesare pentru respectiva legislație?

C2.5 S-a creat o practică standard a echipei de redactare a proiectelor de legi în elaborarea obiectivelor, metodologiei și schiței noilor legi și, în particular, în rezolvarea potențialelor probleme operative, înainte de a se începe munca sistematică la redactarea textului proiectului de lege?

C2.6 De îndată ce s-au convenit obiectivele, metodologia și schița, se dă redactorilor întreaga răspundere pentru pregătirea textului proiectului de lege, pentru judecarea acestuia de către echipa de elaborare a proiectului de lege sau de către oficialii din minister?

C2.7 Există linii directoare clare (inclusiv directive referitoare la cheltuielile permise) care să indice când, în ce stadii și prin ce mijloace, poate, ori trebuie echipa de redactare a proiectului de lege să consulte alte ministere în privința conținutului legilor?

C2.8 Există linii directoare clare care să indice când și de la cine pot fi, sau trebuie obținute comentariile grupurilor interesate sau ale experților din afara guvernului, în privința diferitelor proiecte de legi? Prevăd aceste linii directoare stabilirea unui cadru temporal înăuntrul căruia trebuie făcute comentariile cerute?

C2.9 Există linii directoare clare, în particular, cu referire la condițiile în care textul unui proiect de lege trebuie să fie considerat confidențial de către guvern și la funcționarii care pot autoriza persoane din afara guvernului să facă comentarii asupra proiectului înainte de a fi trimis parlamentului și în ce condiții?

C2.10 Au fost stabilite linii directoare standard referitoare la cine răspunde de verificarea textului de lege pentru a depista erori în conținut sau în prezentare, ori erori de tipar? De exemplu, este clar cine este responsabil cu corectura tuturor versiunilor proiectului, inclusiv versiunea finală cu care Parlamentul a fost de acord?

C2.11 Există proceduri prin care Parlamentul sau unele grupuri politice din Parlament pot discuta și face comentarii asupra (a) politicii și schiței unui proiect de lege propus și/sau (b) asupra formei, structurii, sau proiectului de lege însuși înainte ca el să fi fost oficial introdus în Parlament?

C3. *Discutarea de către Parlament a legislației primare*

C3.1 Se acordă timpul adecvat membrilor parlamentului pentru a studia conținutul unui proiect de lege și pentru a consulta părțile interesate înainte de prima sa luare în discuție pe fond de către parlament?

C3.2 Există note explicative corespunzătoare (justificări) transmise odată cu un proiect de lege la introducerea sa în Parlament? Există linii directe standard în ce privește conținutul acestora și cine este responsabil de pregătirea lor?

C3.3 Asemenea justificări sunt publicate sau disponibile pentru public (fie pentru a studia proiectul sau când aceasta intră în vigoare) ?

C3.4 Există consiliere juridică și asistență pentru membrii Parlamentului (de exemplu din partea secretariatului său) pentru a le da posibilitatea să examineze eficient un proiect de lege și, în particular, conținutul existent, precum și lipsurile legii pe care proiectul încearcă să o reformuleze sau să o amendeze?

C3.5 Regulile de procedură din Parlament asigură posibilitatea Parlamentului să obțină explicații de la oficiali ai ministerelor, experți străini sau membri informați din public, atunci când judecă un proiect de lege?

C3.6 Există asistență și consultanță asigurată membrilor parlamentului pentru redactarea proiectelor de lege (de exemplu de către secretariat) pentru a-i sprijini să redacteze amendamente sau proiecte proprii de legi pentru a fi introduse în Parlament?

C3.7 Când se propun amendamente ale proiectelor de legi ale guvernului, de către parlament, există modalități adecvate de asigurare că amendamentele sunt redactate în conformitate cu obiectivele și limbajul legii?

C3.8 Regulile de procedură din Parlament prevăd limite de timp pentru notificarea către guvern a amendamentelor la proiectele de lege depuse de acesta, înainte ca ele să fie discutate în Parlament? Sunt ele suficiente pentru a da posibilitatea guvernului, precum și membrilor Parlamentului, să studieze implicațiile unui amendament?

C3.9 Regulile de procedură permit guvernului posibilități adecvate pentru a examina proiectele de legi și amendamentele introduse de membrii Parlamentului și pentru a comunica oficial punctele de vedere Parlamentului?

C3.10 Dacă Parlamentul introduce un proiect de lege al său, există proceduri definite care să asigure că Parlamentul, în pregătirea proiectului de lege, ia cunoștință, spre exemplu, de influențele financiare și operative asupra guvernului de care orice acțiune legislativă trebuie să țină cont?

C3.11 Există vreun mecanism încheiat prin care proiectele de legi sau amendamentele inițiate de Parlament pot fi supuse verificărilor de impact similare cu acelea aplicate de guvern proiectului de lege original?

C3.12 S-a format o practică standard pentru ca oficialii ministerului elaborator (în particular, cei care redactează legea) să monitorizeze evoluția legii în Parlament?

C3.13 Dacă guvernul ajunge la concluzia că un proiect de lege sau un amendament al Parlamentului, care este în dezbateră, trebuie modificat, există reguli de procedură care să dea posibilitatea ministerului care a redactat textul să-și înainteze propriul său amendament?

C4. Formalități

C4.1 Identifică proiectele de legi care modifică legislația existentă, în mod expres, pozițiile precise unde legea veche este modificată și specifică în mod precis termenii în care se face modificarea? În special, sunt modificările legilor făcute sub formă de schimbări sau adăugiri specifice sau eliminare din *textul* acelei legi?

C4.2 Există reguli standard care stipulează cum se procedează cu prevederile din lege care au implicații financiare (de exemplu pentru cheltuieli sau taxe)?

C4.3 Există reguli juridice standard care prevăd *când* intră legea în vigoare, dacă nu s-a prevăzut în mod expres în textul legii?

C4.4 Există reguli juridice standard care reglementează folosirea ordonanțelor guvernamentale pentru a pune în vigoare legi și modalitățile prin care această putere poate fi exersată?

C4.5 Prescriu regulile juridice standard că o lege este abrogată automat dacă nu este pusă în vigoare într-un interval specificat de timp?

D. ELABORAREA LEGISLAȚIEI SECUNDARE

D1. Delegarea de autoritate pentru elaborarea de normative

D1.1 Există scopuri declarate sau chestiuni pentru care normele și normativele ar trebui sau nu folosite pentru aplicarea legislației primare? Stipulează aceste reglementări, în special, că problemele care ar fi posibil să aibă un conținut politic semnificativ sau controversat să fie tratate prin legislația primară?

D1.2 Când se constată că este necesară utilizarea normativelor pentru a implementa legislația primară, s-a format o practică standard de a se conferi puterea de a le elabora și de a menționa organismul căruia i s-a conferit, prin legislația primară?

D1.3 Sunt fixate limitări sau condiții prin legea generală care să guverneze exercitarea puterilor de a elabora normative ale instituțiilor guvernamentale?

D1.4 S-a instituit practica standard de impunere prin legea primară a unor limitări specifice pentru exercitarea puterii de a elabora normative (de exemplu restrângând utilizarea sa la anumite scopuri definite în mod special)? Legea primară stipulează proceduri obligatorii care să fie respectate când se elaborează normative (de exemplu cu privire la consultare)?

D1.5 În timpul elaborării legilor primare, s-a instituit practica să se verifice dacă a fost conferită suficientă autoritate legală pentru a face posibilă elaborarea tuturor normelor și normativelor necesare?

- D1.6 Se fac verificări, pe durata elaborării legilor, pentru a determina dacă delegarea de autoritate pentru a elabora normative este constituțională?
- D1.7 Acolo unde o lege trebuie implementată prin normative pentru a face proiectul legislativ funcțional, se fac verificări pentru a se asigura că legea nu va intra în vigoare până când nu vor fi fost proiectate toate normativele de aplicare?

D2. *Producerea de norme și normative de aplicare a legii*

- D2.1 Reglementările menționează persoanele care hotărăsc că trebuie să fie pregătite normative pentru a implementa o anumită lege, cine dirijează pașii stabiliți care trebuie urmați pentru a elabora instrumente normative și cine determină dacă unele cazuri necesită acordul colectiv al guvernului?
- D2.2 Aceiași oficiali din minister care au elaborat politica pentru de legea propriu-zisă sunt în mod obișnuit puși să hotărască conținutului normativelor? Un specialist în redactarea legilor este implicat în această etapă?
- D2.3 Redactarea normativelor în cadrul unui minister este de obicei realizată de un specialist în redactarea de legi? Se iau măsuri pentru a permite, dacă este posibil, efectuarea lucrării de către persoana care a redactat și legea de bază?
- D2.4 Regulamentele menționează alte organisme guvernamentale (din cadrul ministerului vizat ori din alte ministere) care trebuie să fie incluse în discutarea normativelor?
- D2.5 Există vreă cerință a regulamentelor cu privire la consultarea cu părțile afectate sau grupurile cu interese speciale?
- D2.6 Regulamentele menționează etapele elaborării legii când trebuie realizate consultări interne sau publice și modul cum trebuie ele organizate?
- D2.7 S-a acordat atenție posibilității de a publica anumite normative importante pentru populație înainte de publicarea oficială, pentru a fi comentate într-o perioadă dată de timp?
- D2.8 Regulamentele menționează cerințe precise pe care elaboratorii trebuie să le respecte în redactarea normativelor, în special prevăzând verificări pentru a determina că:
- a) există autoritatea juridică necesară pentru a elabora normativele cerute;
 - b) conținutul legislației propuse concordă cu legile pe care le implementează; și
 - c) normativele nu vin în contradicție cu alte legi?
- D2.9 În reglementări se stipulează convențiile, mai ales cu privire la formă și stil, pe care redactorii trebuie să le respecte atunci când elaborează proiecte de normative?
- D2.10 Regulamentele menționează împrejurările în care normativele trebuie să fie înaintate pentru aprobare Consiliului de Miniștri și documentația de susținere furnizată?

D2.11 Regulamentele menționează acțiunea oficială prin care un proiect de normativ capătă putere de lege (de exemplu semnătura unui ministru, urmată de publicarea sa în *Monitorul Oficial*)?

D3. Proceduri posteroare elaborării instrumentelor normative

D3.1 Există un organism (fie în mod colectiv pentru guvern sau în cadrul fiecărui minister) responsabil cu realizarea unei verificări finale după elaborarea normativelor, referitoare la validitate sau formă, și cu aplicarea autorității organismului, vizând deficiențele normativelor ?

D3.2 Există vreo cerință legală ca toate normele și normativele să fie înregistrate la nivel central și care stipulează cum trebuie ținută evidența, de către cine și detaliile care trebuie înregistrate?

D3.3 Există vreun organism guvernamental însărcinat cu întocmirea și publicarea unui index oficial sau unui ghid pentru toate normele și normativele elaborate și în vigoare, precum și legătura cu legislația primară?

D3.4 Reglementările prevăd cât de curând trebuie să fie publicate normativele după elaborarea lor?

D3.5 Există o cerință legală ca, în afara anumitor excepții, normativele să fie publicate pentru a deveni lege? Dacă nu, există restricții impuse de lege în privința folosirii normativelor înainte de a fi publicate?

D4. Acțiunea parlamentară

D4.1 Regulamentele menționează că anumite normative trebuie trimise sau notificate Parlamentului (de exemplu din cauza conținutului politic sau naturii controversate), cum, și între ce limite de timp trebuie făcute aceste comunicări?

D4.2 Există cerințe standard referitoare la perioada când normativele pot fi confirmate sau infirmate de către Parlament?

D4.3 Regulile de procedură din Parlament prevăd examinarea sau dezbateră normativelor la inițiativa acestuia?

D4.4 Parlamentul are autoritatea de a amenda normativele elaborate de guvern? Regulile de procedură prevăd căile prin care asemenea amendamente pot fi înaintate și luate în discuție și posibilitatea guvernului de a răspunde?

D4.5 Dacă Parlamentul are autoritatea de a iniția instrumente normative, acestea sunt elaborate de specialiști cu experiență în redactare?

D4.6 Există o procedură prin care instrumentele inițiate de Parlament trebuie să fie transmise ministerului corespunzător pentru comentarii înainte de obținerea aprobării Parlamentului? Există o anumită procedură care să asigure că impactul privind costurile și impactul economic al legislației au fost luate integral în considerare în procesul de redactare?

- D4.7 A stabilit Parlamentul un comitet care să țină sub control modul cum este exercitată autoritatea de a elabora normative? Regulile de procedură conferă acelui organism autoritate operativă?

E. VERIFICĂRI SPECIFICE ALE PROIECTELOR LEGISLATIVE

Următoarele verificări sunt folosite în țările membre OCDE, în cursul elaborării proiectelor de legi, pentru a le îmbunătăți calitatea ca instrumente juridice care conțin dispoziții clare, concordante, inteligibile și aplicabile. Ele trebuie aplicate de toți cei responsabili cu elaborarea legilor – atât a legilor propriu-zise, cât și a normativelor de aplicare. În consecință, ele ar trebui să fie caracteristici standard ale procesului de redactare din cadrul guvernului și, de asemenea, din cadrul Parlamentului, vizându-se în special legile și amendamentele inițiate acolo.

E1. Respectarea prevederilor constituționale

- E1.1 Textele diferitelor proiecte de legi (primare sau secundare) sunt verificate în mod special în timpul perioadei de redactare, pentru a se conforma prevederilor constituției?
- E1.2 Respectarea prevederilor constituționale speciale (de exemplu, cele legate de drepturile omului sau drepturile cetățenilor) este verificată în mod specific?
- E1.3 Parlamentul a instituit modalități specifice pentru a verifica dacă proiectele legislative sau amendamentele propuse de el sunt conforme cu prevederile constituției?
- E1.4 Reglementările menționează în ce mod și cine trebuie informat de verificare și rezultatele verificării și ce acțiuni urmează să se realizeze când se întâmpină dificultăți?

E2. Respectarea legilor și sistemului juridic existent

- E2.1 Se face o verificare specială înainte de a se începe redactarea, pentru a confirma că noua lege este necesară și că problema nu se poate rezolva pe baza legilor existente sau prin alte mijloace care nu necesită legiferare?
- E2.2 Textul fiecărui proiect de lege (propriu-zisă sau normativ) este verificat în mod special de elaboratori în etapa de redactare pentru a verifica compatibilitatea cu legile existente, structurile și procedurile legale?
- E2.3 S-a convenit să se verifice dacă:
- a) proiectul de lege este conform cu prevederile legale existente care prevăd standarde de mediu; și
 - b) implementarea legilor propuse va fi în concordanță cu standardele naționale legate de protecția mediului?
- E2.4 Regulamentele menționează că redactorii de proiecte de legi trebuie să facă cercetări specifice, la terminarea redactării noii legi, pentru a stabili și a furniza prevederi referitoare la:
- a) toate prevederile legii existente care trebuie abrogate sau amendate, și

- b) prevederi de tranziție care trebuie incluse pentru a asigura continuitate legală între noua și vechea lege?

E3. Alinierea la legislația UE

- E3.1 S-a elaborat o metodologie specifică pentru a verifica compatibilitatea legislației existente sau a celei noi cu legislația UE?
- E3.2 Regulamentele prevăd tipurile de legislație (în ierarhia instrumentelor legislative) care trebuie supuse acestor verificări și criteriile de aplicat atunci când se face o verificare a compatibilității cu legile UE?
- E3.3 Regulamentele identifică, în mod clar, instituția sau instituțiile responsabile de filtrarea proiectelor care urmează să fie supuse verificării, și de aplicarea criteriilor asupra acelor proiecte?
- E3.4 Regulamentele menționează procedura de urmat dacă se consideră că legislația nu este conformă cu vreun aspect din legislația UE? Regulamentele identifică autoritatea care va lua decizia finală asupra acțiunii de urmat cu privire la proiectul de lege care este incompatibil cu legea aplicabilă în UE?
- E3.5 Regulamentele menționează că toate proiectele de lege care sunt înaintate Consiliului de Miniștri trebuie însoțite de un raport care să ateste că s-a făcut verificarea în acest scop și să arate măsura în care legile sunt compatibile cu legea UE (de exemplu, de un certificat de conformitate)?
- E3.6 Au fost instituite măsuri concrete pentru a asigura că proiectele de legi și amendamentele propuse de Parlament sunt verificate din punctul de vedere al compatibilității cu legea UE?

E4. Respectarea altor obligații internaționale

- E4.1 S-au instituit măsuri concrete specifice pentru a verifica dacă proiectele de legi sunt conforme cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului?
- E4.2 S-au instituit măsuri precise de verificare a respectării de către legislație a altor obligații asumate sau în curs de asumare prin tratate, care ar putea avea influență asupra problemei particulare tratate în proiectul de lege (de exemplu tratate privind protecția mediului înconjurător, convenții OIM)?
- E4.3 Regulamentele identifică persoanele sau organismele responsabile pentru realizarea acestei verificări? Enunță ele procedurile care trebuie urmate, în special acolo unde au apărut nereguli?
- E4.4 Regulamentele menționează că toate proiectele de legi înaintate Consiliului de Miniștri trebuie însoțite de un raport în care să se declare că au fost făcute verificări în acest scop și că legile respectă prevederile din tratate?
- E4.5 S-au instituit măsuri pentru a se asigura că proiectele de legi și amendamentele inițiate de Parlament sunt verificate din punctul de vedere al respectării prevederilor tratatelor?

E5. Verificări ale implementării

- E5.1 Redactorii de legi realizează verificări sistematice ale proiectelor de legi pentru a determina dacă acestea conțin toate prevederile legale necesare pentru ca proiectul să fie în întregime implementat iar administrarea sa să devină deplin operațională?
- E5.2 Se dă atenție specială metodelor prin care se va asigura respectarea noii legislații și determinarea prevederilor legale necesare pentru a asigura implementarea eficientă a proiectului de lege?
- E5.3 Este necesar să se facă o verificare specială pentru a evalua dacă metodele propuse pentru asigurarea respectării, pentru intrarea în vigoare a proiectului de lege, și pentru tranșarea disputelor vor fi eficiente, corecte, concordante și transparente în aplicare?
- E5.4 Este necesar să se facă o verificare specială pentru a determina dacă este probabil ca metodele de respectare, aplicare și judecare să determine încrederea și cooperarea celor afectați și sunt în concordanță cu puterea lor de conformare?
- E5.5 Li se cere redactorilor de proiecte de legi să verifice în mod special dacă limbajul juridic folosit facilitează funcționarea instanțelor în judecarea problemelor și în rezolvarea disputelor apărute în domeniul proiectului de lege?
- E5.6 Este necesar să se facă o verificare specială pentru a determina resursele umane, instituționale și financiare necesare pentru implementarea proiectului și măsura în care resursele ar putea avea nevoie de îmbunătățiri și cum se va realiza aceasta?
- E5.7 S-au luat măsuri pentru a asigura realizarea acestei verificări și asupra legilor inițiate de Parlament sau amendamentelor la legi, fie că au fost inițiate de guvern sau de Parlament?
- E5.8 Menționează regulamentele că justificările înaintate Consiliului de Miniștri și Parlamentului trebuie să includă o notificare oficială confirmând că această verificare a fost făcută?

E6. Verificări referitoare la formă, claritate și comprehensibilitate

- E6.1 Menționează regulamentele formele standard pe care redactorii de legi trebuie să le urmeze în redactarea legilor, în special cu privire la:
 - a) forma instrumente legislative primare sau secundare (de exemplu prevederea unui titlu și modul de numerotare a instrumentelor și de împărțire și numerotare a diviziunilor interne);
 - b) formula din preambul, din încheiere și prevederi tehnice legate de obiective, funcționare și aplicare;
 - c) poziționarea diverselor tipuri de prevederi legislative (de exemplu acelea legate de intrarea în vigoare, abrogare sau amendarea altor legi, prevederi tranzitorii);
 - d) formulări de folosit în tipuri specifice de prevederi legislative (de exemplu prevederi penale, prevederi de amendare și abrogare);
 - e) punerea în pagină și stilul de tipărire?

- E6.2 Regulamentele menționează practici standard de redactare care să fie urmate de compunerea textului legilor (de exemplu structura legislativă, stilul de scriere, terminologie, definiții, coerența internă și evitarea ambiguității)?
- E6.3 S-au luat măsuri pentru a asigura că redactorii de legi, atât din cadrul guvernului, cât și cei care deservesc Parlamentul, adoptă aceleași formule standard și urmează aceleași practici de redactare standard?
- E6.4 A instituit guvernul o politică oficială prin care legislația trebuie:
- să fie redactată astfel încât să fie ușor de înțeles și ușor de lucrat cu ea;
 - să fie clară în modul de stabilire a conținutului;
 - să evite termenii de specialitate juridici care nu sunt strict necesari;
 - să fie scrisă într-un limbaj folosit uzual de publicul afectat de legislație?
- E6.5 S-au luat măsuri ca să se întreprindă o verificare sistematică că toate legile noi sunt conforme cu aceste standarde?
- E6.6 Redactorii de legi încurajați sunt să adere la convențiile de elaborare care sunt special proiectate pentru a pune în practică aceste obiective?
- E6.7 I s-a dat vreunui organism responsabilitatea de a determina cum se poate îmbunătăți calitatea redactării proiectelor de legi, în special cu privire la limbaj și stil, pentru a face legea mai accesibilă?

E7. Verificări ale practicilor de după redactare

Elaborarea unei propuneri de politică în timpul procesului de redactare poate conduce la un proiect legislativ care acoperă o paletă mai largă de probleme sau asigură măsuri mai complexe decât au fost prevăzute inițial. În acele situații, după ce s-a terminat redactarea, ar putea fi necesar în continuare un al doilea nivel de verificare a politicii. Acele verificări pot fi necesare și pentru a completa justificările care în mod normal însoțesc legislația primară.

În mod normal, e posibil ca asemenea verificări să atingă din nou de chestiuni care au fost tratate anterior, la următoarele capitole din această listă de control:

- 1. cerințe administrative: A3.2-3*
- 2. impactul economic și de cost: A4.3-5*
- 3. eficiența: A4.9*
- 4. aplicabilitate practică: A4.11-16*
- 5. implementare: A4.19-20.*

- E7.1 Menționează regulamentele în ce situații proiectele a căror redactare s-a încheiat vor fi supuse unor noi verificări ale politicii (de exemplu proiectele care probabil vor avea efecte economice și sociale semnificative), înainte ca ele să fie adoptate de Consiliul de Miniștri și înaintate Parlamentului?
- E7.2 Există proceduri pentru a înainta aceste proiecte instituției adecvate care să facă verificările, astfel încât concluziile acestora să poată fi luate în considerare de redactorul legii când revizuieste proiectul?

F. PUBLICAREA NOILOR LEGI

F1. Surse legislative

- F1.1 Există vreă publicație oficială (de exemplu *Gazeta Oficială/Națională*) în care sunt publicate textele oficiale autentice ale noilor legi, inclusiv ordonanțe?
- F1.2 Regulamentele prevăd ca toată legislația primară și secundară să fie publicată în acest jurnal imediat după ce este făcută?
- F1.3 Regulamentele menționează că toată legislația primară și secundară trebuie republicată anual în volume?
- F1.4 S-a organizat o registratură centrală, sau un sistem de înregistrare pentru evidența întregii legislații primare și secundare pentru a permite crearea și întreținerea unei arhive complete?
- F1.5 Dacă s-a organizat o bază de date cu legislația la nivelul guvernului sau se discută aceasta:
- a) s-au luat măsuri pentru a asigura că ea conține legile într-o formă care poate fi garantată de stat ca autentică, și
 - b) li se va permite accesul direct (on-line) avocaților, judecătorilor și publicului, precum și oficialilor guvernului?
- F1.6 Reglementările prevăd pregătirea și publicarea la intervale regulate a unei culegeri cu legislația primară și secundară (conținând toată legislația în vigoare la data publicării)?
- F1.7 S-au luat măsuri pentru ca orice lege care a fost amendată substanțial să poată fi retipărită într-o formă de ansamblu care să fie autentică?
- F1.8 Există vreă prevedere referitoare la publicarea, la intervale regulate, a unui index oficial actualizat al legislației în vigoare, care să indice și unde, când și cum a fost amendată legislația anterioară?
- F1.9 Se pretinde fiecărui minister să întrețină o colecție completă a legislației în vigoare legate de chestiuni aflate în competența sa?
- F1.10 Are fiecare minister acces asigurat la o colecție completă a tuturor legilor în vigoare? În particular, au toți redactorii de legi în mod obișnuit acces la un set complet de legi?
- F1.11 Se păstrează colecții complete de legi în vigoare în centre la care să aibă acces asigurat membrii profesiei legale și publicul? Există fonduri suficiente disponibile pentru a face posibil ca toate aceste colecții să fie bine întreținute?
- F1.12 Avocații și companiile din sectorul privat pot să-și procure cu ușurință un set autentic și complet al legislației în vigoare? Există copii ale diverselor instrumente disponibile pe tot cuprinsul țării la prețuri pe care publicul și le poate permite?
- F1.13 A stabilit sau însărcinat guvernul vreă instituție sau instituții cu responsabilitatea de a :

- a) controla permanent starea legislației curente (de exemplu pentru a înainta propuneri de abrogare a legislației desuete sau abrogate); și
- b) să pregătească și să publice, la intervale regulate, culegeri ale legislației primare și secundare aflate în vigoare?

F2. Publicarea legislației

- F2.1 Regulamentele prevăd un calendar al tipăririi proiectelor după aprobarea lor de către guvern sau inițierea de către membrii Parlamentului, dar înainte de a fi introduse în Parlament?
- F2.2 Regulamentele menționează etapa de pe parcursul elaborării unei legi, când aceasta trebuie publicată, când trebuie pusă la dispoziția publicului (de exemplu pentru achiziționare) și cui vor fi distribuite automat copii *gratis*?
- F2.3 Regulamentele menționează din al cui buget se suportă cheltuielile de tipărire și publicare a legislației (guvern , minister sau Parlament)?
- F2.4 Reglementările precizează, în mod clar, cine are autoritatea de a face schimbări în textul de lege după finalizare, dar înainte de publicarea finală și în ce condiții (de exemplu să corecteze greșeli de tipar)?
- F2.5 Reglementările stipulează cât de curând trebuie publicată oficial legislația după ce a fost finalizată ori după ce a fost adoptată și condițiile excepționale în baza cărora legea poate intra în vigoare înainte de a fi publicată?

ANEXA 1 – Glosar de termeni

legislație de amendare (amending legislation): legislația care schimbă efectul legislației existente, fie prin modificări sau abrogări de prevederi fie prin adăugarea sau înlocuirea cu noi prevederi;

armonizare legislativă (approximation of law): procesul de aducere a conținutului legislației existente în acord cu prevederile legislației Uniunii Europene;

proiect de lege (bill): proiectul legislației primare în forma în care va fi luat în discuție în Parlament;

culegere (consolidation): procesul de producere a unei colecții de legi cuprinzătoare și coerente sau de reguli legislative, pe un anumit subiect, într-o formă organizată;

evaluare ex-ante (ex ante assesment): procesul de apreciere calitativă a unei trăsături a unei legi propuse, înainte de a se lua o decizie pentru a fi adoptată;

redactor de proiecte de lege (law drafter): persoană (fie un oficial guvernamental sau un consultant angajat cu contract) angajat în procesul de redactare a textului unei noi legi;

elaborarea proiectelor de legi (law drafting): procesul de transpunere a noii politici în dispoziții legale în legislație, în mod adecvat ca formă juridică și stil, înainte de alcătuirea propriu-zisă a legii;

lege/legislație (legislation): lege scrisă alcătuită de Parlament, guvern sau altă instituție investită cu putere (de obicei prin Constituție) de elaborare a instrumentelor legale;

legislație primară (primary legislation): legislație adoptată de Parlament (adică instituția investită cu funcția principală de a alcătui legi pentru stat);

cadru legislativ (regulatory framework): măsurile standard (așa cum sunt dictate de lege) pentru pregătirea legislației, inclusiv orice prevederi legale referitoare la procedurile standard ce trebuie urmate sau forma și stilul în care proiectul de lege urmează să fie redactat;

reglementare (regulation): paleta de instrumente legale care pot fi produse de Parlament, guvern sau administrația publică, pentru a influența comportamentul (instrumente legale, cum ar fi legislația primară și secundară și alte instrumente, cum ar fi circulare, directive, ghiduri sau instrucțiuni);

managementul reglementării (regulatory management): conducerea sistematică a procesului de concepere, redactare și adoptare de noi legi;

legislație secundară (secondary legislation): instrumente normative (decrete, directive, regulamente, normative, ordine) alcătuite de guvern sau de un alt organism executiv investit cu puterea de a elabora astfel de instrumente pentru a implementa legislația secundară;

verificare (verification): un proces de analiză a unei propuneri politice sau proiect de lege pentru a controla respectarea unui standard specific sau calitate cerută.

ANEXA 2 – Lista completă de referință a OCDE pentru luarea deciziei în domeniul reglementării

Recomandarea Consiliului OCDE, adoptată la 9 martie 1995

Următoarele 10 întrebări privind deciziile în domeniul reglementării reflectă bunele principii de luare a unei decizii care sunt în vigoare în țările membre OCDE pentru a îmbunătăți eficacitatea și eficiența reglementărilor guvernamentale, prin dezvoltarea bazei legale sau faptice a regulamentelor, clarificarea opțiunilor, sprijinirea oficialilor în luarea unor decizii mai bune, stabilind procese de decizie mai ordonate și mai previzibile, identificând reglementări care sunt depășite sau ne-necesare, și făcând acțiunile guvernului mai transparente. Dar ele trebuie să fie aplicate în cadrul unui sistem mai larg de management a reglementărilor, care include elemente cum ar fi colectarea și analiza informației, procese de consultare și evaluarea sistematică a reglementărilor existente.

1. Problema este corect definită?

Problema de rezolvat trebuie să fie precis definită, prezentând o expunere clară a naturii și cuprinderii ei și explicând de ce a apărut (identificând mijloacele de stimulare a entităților afectate).

2. Se justifică acțiunea guvernamentală?

Intervenția guvernului trebuie să se bazeze pe o dovadă clară că acțiunea guvernamentală este justificată, data fiind natura problemei, beneficiile și costurile probabile ale acțiunii (bazate pe o evaluare realistă a eficacității guvernului) și mecanismele alternative de abordare a problemei.

3. Reglementarea este cea mai bună formă de acțiune guvernamentală?

La începutul procesului de reglementare, legiuitorii trebuie să realizeze o comparație documentată asupra unei varietăți de instrumente politice bazate sau nu pe reglementare, luând în discuție chestiunile relevante cum ar fi: costuri, beneficii, efecte distributive și cerințe administrative.

4. Există o bază legală pentru reglementare?

Procesele de reglementare trebuie structurate astfel încât în toate deciziile de reglementare să respecte riguros principiul “statului de drept”; adică responsabilitățile să fie explicite pentru a asigura ca toate reglementările să fie autorizate de reglementări de nivel superior, ca ele să respecte obligații asumate prin tratate și să fie conforme cu principiile legale importante cum ar fi certitudine, proporționalitate și prevederi procedurale aplicabile.

5. Care este nivelul (sau nivelele) potrivit al guvernului pentru această acțiune?

Guvernanții trebuie să aleagă nivelul cel mai corespunzător din cadrul guvernului care să acționeze, sau dacă sunt mai multe nivele implicate, să desemneze sisteme eficiente de coordonare între nivelele guvernamentale.

6. Beneficiile reglementării justifică costurile?

Guvernanții trebuie să estimeze costurile și beneficiile totale așteptate ale fiecărei propuneri de reglementare și ale alternativelor posibile, și să pună la dispoziția decidenților aceste estimări într-un format accesibilă. Costurile acțiunii guvernamentale trebuie să fie justificate prin beneficiile ei înainte de a se întreprinde o acțiune.

7. Diseminarea efectelor în societate este transparentă?

În măsura în care acțiunea guvernului afectează valori de distribuție și proprietate, guvernarea trebuie să prezinte cu transparență distribuția costurilor și beneficiilor reglementării în toate grupurile sociale.

8. Reglementarea este clară, consistentă, inteligibilă și accesibilă utilizatorilor?

Elaboratorii trebuie să aprecieze dacă regulile vor fi înțelese bine de utilizatorii posibili și pentru acest scop trebuie să ia măsuri să se asigure că textul și structura regulilor sunt cât se poate de clare.

9. Au avut toate părțile interesate posibilitatea să-și prezinte punctele de vedere?

Reglementarea trebuie realizată într-un mod deschis și transparent și, cu proceduri adecvate pentru primirea de sugestii eficiente și la timp din partea părților interesate, cum ar fi ramuri și sindicate afectate, alte grupuri de interes sau alte nivele guvernamentale.

10. Cum se va realiza respectarea?

Guvernarea trebuie să evalueze stimulentele și instituțiile prin care reglementarea va fi transpusă în practică și să proiecteze strategii de implementare eficiente care să le utilizeze cât mai bine.